

En van der Delft-
taak der
verder in
te Schoon-
en 24):
tot Leiden
en des Syn-
hadde zich
over de re-
der vorige
elangelende
en wil ghe-
Maar te over-
gheuech-
gheuech-
staant, dat
deputeerde
der stude-
de classe
den 18en
ek die van
professoren
toortet syn,
verseeckert
dienaren.
us by hare
de ghelede-
re met an-
heydt meer
Belan-
menten sul-
vermaendt
laten ghe-
fesseur ofte
den voor-
elijk hierop
van propo-
te oefenen
men diena-
deputeerde
er nieuwer
welcke sy
de is opt
van tghene
algens eene
ndelingen"]
en by dese
de diena-
con is, sich
natie, ten
theydt des
en dragen
advysen,
is stemmen
des synodi
en hebben
desen ver-
volgende
antie eerst
even ende
natie ghe-
ar bezwaar
zels, blijkt
93 te Dor-
ogiae. De
er alsooch
rde in den
lutien van
t. 43 ende
examen der
de synodus
i verstaen
deren, soo
roorgaende
de ghede-
classi van
n van der
meteenen
spreeken
rgheroorde
n, de syno-
latende on-
oock zal
motyven,
tlijk be-
namen der
neert in
eerde des
den voor-
classe van
oock de
ende kere-
dt, dat sy
voor den
in teghen-
or theolo-
n redenen,
ar 96 ver-
wordt ver-
in 1599
oewel het
1 (Art. 7):
classi van
richtinghe,
edaen, be-
naten ende
der preju-
r faculteit
r absolute
ende ont-
professoren
e de syno-
gheaden
theologie
leen.".
r onjuist;
e resumptie
de, die in
wier Acta
lreit der
tic. In de
ooten dat
olste ghe-
eze woor-
er weten-
synodus
impelijk
ech ghe-
o dienste,
m (dat is

van den classe) gheexamineert is, welke
classis oock lett op de gave van leeren
ende op den wandel desghenen, die be-
kendt sal worden bequaem tot den dienste
te zijn."

En eindelyk is er van de Synodale De-
putaten oock sprake in de Acta der
Synode van 1602 te Schiedam (Art. 15):
"Publycke oefeninghe der proponenten en-
de haer examen. Roerende den 14. art.
[van de vorige Synode], van de publycke
oefeninghe der proponenten is goetgevon-
den, dat niemant tot deselve toegelaten
werde sonder voorgaende praë-examen van
leer ende leven bij den classen, ofte in
plaatse van desen te hebben testimonium
theologicæ facultatis, waarbij de studiosus
expresselijk verclart werde wt het praë-
examen bequaem bevonden te syn tot sodan-
ighe oefeninghen; dat oock degeene, die
also praeparatorie gexamineert sijn, ten
minsten ses weeten (ofte langer, soot
van noode is, nae discretie der classen) ge-
exerceert sullen werden, eer sy finalien
gexamineert ende tot den ordinaris dienst
toegelaten werden. Ende sullen de classen
gehouden sijn de gedeputeerde des synodi
ten minsten drie ofte vier weeten te
vooren te waerschuwen van de tyt des
voors-examinis alsoock van de qualiteyt
ende gelegentheit dergeener, die gexa-
mineert sullen worden."

De bepaling, volgens welke in Zuid-
Holland sedert 1591 de peremtoire
examens door Synodale Deputaten wer-
den bijgewoond, wordt behalve door de
aangehaalde Acta, oock toegelicht door
hetgeen er over is van de daarop be-
trekking hebbende correspondentie der
Deputaten zelve (te vinden in het "Oud-
Archief van de Ned. Herv. Kerk", Nr. 1,
7, blz. 53, 99, 117, 181, 183 en 305).
Hieruit echter behoef wel niet veel te wor-
den overgenomen, daar die brieven meere-
deels slechts bevestigen, dat de besluiten der
Synode geregeld werden opgevolgd. Eigen-
lijk is er bij die verzameling maar één brief,
die van anderen aard is; daar hij toont, dat
er in den aanvang ééne Classe was die zich
feitelijk met de andere Classen niet confor-
meerde, en oock tevens toont, hoe die zaak
toen behandeld is. Het is een brief van
de Synodale Deputaten, dnl. 19 Dec. 1596,
gedreesserd aan den eersamen ende voor-
sienigen Francisco Pithio, Predicant des god-
del. woorts tot Alfen, om bij hem geopen-
tende met de Classe gecommuniceert te wer-
den; waarvan de minste geschreven is
met de kennelijke hand van den ondertee-
enaar, den Delftschen predikant Arend Cor-
nelisz. De inhoud is als volgt:

"Genade ende vrede van God door
Christum.

"Eersame voorsienige beminde broeders
ende mederbedenende int werk des Heeren.
"Het is eenen tijdt geleden dat Francisco
Pithio Dienaar des goddel. Woorts tot
Alfen sommigen van ons heeft aangedient
dat in de Classe van Over-Rijnlandt een
Proponent was te examineren om tot den
Dienst, soo hij bequaem gevonden worde,
gevoerd te werden: Ende begeerde dat
wij met malcanderen wilden spreken ende
ordineren de gene die over 't voors. examen,
na gebruik der Kercken, zouden staen,
mits voor hem adverteerende die vande
Classe voors. van den tijdt wanneer zij
haer tot dien einde bij de Classicale ver-
gaderinge zouden mogen vinden. Dit
aldus ons voorgedragen zijnde, hebben
wij twee van ons geordineert ende
na onderlinge deliberatie besloten, dat-
men soude den XVIIIen dach Decemb.
tot het voors. examen nemen ende u
luiden daer van in tijts verwittigen, gelijk
wij verstaen geschiet te zijn. Ende hadden
de twee Gedepe. haer al veerdich gemaect
om op den voors. dach te comen tot
Alfen, alwaer de plaetse vant examen was
geleijt: Maer is Thomas Spranchius [een
der vier Synodale Deputaten] door eenen
Dienaar in de Classe aldaer aangedient bin-
nen Leiden, dat die vanden Classe voors.
de exanatie selve al gedaen hadden,
ende dat oversulke de Gedepe. des Synodi
niet en behoefden te comen. Twelck ons
gerapporteert zijnde, wij grootelicks daer
over verwondert sijn. Want u. l. wel weten
sulke te strijden tegen de ordonnantie des
Synodi die u. l. selve hebben helpen maec-
ken ende bevestigen, noch inden Synodo
voor drie maanden gehouden binnen Delft.
Sullen daeromme u. l. hiernede haer ex-
presselick geadverteert houden, dat wij
soodanighe een Proponent, die sonder
overstaen der Gedepe. is gexami-
neert, voor niet gexamineert houden moe-
ten, ende mits dien incapabel om inden
Dienst des goddelicken Woorts ge-
stelt te worden: al ist schoon dat hij in
examine met lof bestien mach hebben:
Ende indien u. l. (als wij hopen Neen) hem
souden comen tot den Dienst te voorderen,
dat hij van wegen des Synodi al moeten
verclart worden geen wettelijk Predicant
te zijn. Doch indien u. l. het examen over
den voors. Proponent geschiet, maer voor
een particuliere beproevinge souden willen
houden, volgende den 44 artikel des laet-
sten Synodi, ende noch van meeninge soude
t zijn een volcomen exanatie over hem te
laten gaen ten bewisen der Gedepe.: Soo
en sullen wij niet daer tegen hebben, ende
sullen u. l. tijdelick als Spranchius omver-
schrijven waer ende wanneer de voors.
exanatie sal geschieden, ten einde de
Gedepe. haer bij deselve vinden mogen.
Hieroppe dan u. l. antwoordt ter eerster
gelegentheit verwachende willen wij u. l.
Eersame voorsienige beminde broeders ende
mederbedenende int werk des Heeren, den
Almogende in genade bevolen hebben. Wt
Sgravenhage desen 19 Decemb. 1596.

"U. l. goetwillighe broeders de Gedepe.
des Syntholl. Synodi ende in aller naam bij
laste

Daar in de Acta der Synode van het
volgende jaar, gelijk oock in het bij
die Synode ingediende rapport van de
Synodale Deputaten, over deze zaak
niets voorkomt, zoo is blijkbaar, dat de
Classe van Woerden zich door dezen
brief heeft laten overtuigen en van den
daarin aangewezen uitweg, om de zaak nog
tot een goed einde te brengen, heeft ge-
bruik gemaakt.

Uit al het vermeldde is nu wel genoeg-
zaam duidelijk, waarom de Zuid-Hollandsche
kerken het peremtoire examen door Syno-
dale Deputaten lieten bijwonen, en waarin
het mandaat van die Deputaten bestond.
En daardoor is dan tevens genoegzaam op-
gehelderd, wat de Dordsche Synode in
1619 met dezelfde bepaling bedoeld heeft.

In Gereformeerde kerken, die met
elkander in kerkverband staan, is een Dienaar
des Woords zeker niet een Dienaar
van alle die kerken, maar alleenlijk van
de kerk die hem heeft beroepen. Maar uit
kracht van dat kerkverband wordt hij dan
toch door alle die kerken als een wettig
Dienaar erkend, wordt al wat hij als zoo-
danig doet, voor van waarde gehouden,
wordt hij in de meerdere vergaderingen
als een afgevaardigd Dienaar toegelaten,
en wordt hij oock bevoegd geacht, zonder
verder onderzoek, om, wanneer hij voor
een enkelen dienst of wel voor goed naar
elders geroepen wordt, in alle andere ker-
ken als een Dienaar des Woords op te
treden. Daarom hebben alle kerken er
groot belang bij, dat nergens onbekwamen
of onwaardigen tot den dienst worden toe-
gelaten. En al is het dan ook waar, dat de
onderzoek van examinee allereerst de
taak is van de kerk die eenen Dienaar be-
roept, deze moet toch toelaten en zelfs
(daar de meeste vacante kerken moedelijk
zelve een dergelijk examen zouden kunnen
afnemen) oock verlangen, dat de andere ker-
ken daarin met haar samenwerken. Anders
zou er natuurlijk van een kerkverband zelfs
geen sprake meer kunnen zijn. Daarom
heeft de Classe te examineren. En omdat
nu het examen der Classe, oock al zou het
in vele gevallen voldoende te achten zijn,
toch niet altijd en overal den vereischen
waarborg kan opleveren, vooral niet omdat
de zaak van zoo hoog belang is, daarom
zouden de kerken der provincie, tot meer-
dere zekerheid, oock nog Deputaten van
harentwege.

Meer dan dat is nooit noodig geacht, en
zal oock wel nooit noodig worden. In onzen
tijd is er wel eens aan gedacht, om de
Deputaten ter bijwoning van de peremtoire
examens niet meer te doen benoemen door
de Provinciale Synoden, elk voor haar res-
sort, maar door de Generale Synode voor
alle Classen van alle provincien te namen.
Niet omdat er thans geen genoegzame waar-
borg zou zijn, maar met het praktische doel
om alle peremtoire examens zoveel moge-
lijk gelijk te maken. Intusschen, dit laatste
zou dan al licht veel te veel geschieden,
waardoor zulk eene generale commissie
dan een veel te groot overwicht op de
studie verkrijgen zou, zoowel materieel
als formeel, en te eeniger tijt wel eens
schadelijken invloed op de zuiverheid van
belijdenis zou kunnen uitoefenen. Ook zou-
den zulke Generale Deputaten dan veel
te veel werk hebben, en zou er tengevolge
van de verre afstanden door hen zelve
veel tijd en moeite, en door de kerken veel
kosten, zonder noodzaak besteed worden.
En wanneer men hierna wilde tegemoet-
komen door de benoeming van een grooter
aantal Deputaten, over alle provincien ver-
deeld, dan zouden er feitelijk toch weer
Provinciale Deputaten zijn. Waarom zouden
zij dan oock niet door de Provinciale Syno-
den zelve benoemd worden? Te meer om-
dat deze Synoden jaarlijks bijeenkomen, en
de Generale Synode slechts als drie jaren;
zoodat, wanneer laatstgenoemde de benoe-
ming deed, alle voorkomende quaesties oock
veel te lang op beslissing zouden moeten
wachten. En voorts, wat wel het meeste
afdoet: op Gereformeerd terrein wordt voor
alle kerkelijke inrichting, op grond van de
Schrift, de plaatselijke kerk als grondslag
en uitgangspunt aangenomen; waaruit volgt,
dat centralisatie, in welke opzicht ook, slechts
geoorloofd en goed is, wanneer en voor
zoover zulke centralisatie inderdaad noodig is.

De beweegreden, die er toe gedrongen
heeft, de Classicale examens door Provin-
ciale Deputaten te doen bijwonen, heeft oock
vanzelf hun mandaat bepaald. Zij komen
volstrekt niet, om het examen af te nemen;
want al wordt hun oock gelegenheid ge-
geven zelve vragen te doen, het is en blijft
toch de Classe, die ten hunnen overstaan
het eigenlijke onderzoek instelt. En zij komen
oock niet, om voor deze aangelegenheid aan
de Classicale vergadering deel te nemen,
en daarin hunne stem uit te brengen met
de leden der Classis zelve; want dan zou
hunne tegenwoordigheid wel niet veel be-
tekenen of waarborgen, en vooral zouden
zij dan daardoor hun karakter van Synodale
Deputaten verloochenen. Als zoodanig kun-
nen zij niet tijdelijk de qualiteit hebben
van tot de Classe te behooren, maar zij
komen juist in andere qualiteit haar bijwo-
nen. En dan met den last, om toezicht te
houden bij het door de Classe af te nemen
examen, en om over de al of niet toelating
van den gexamineerde haar te adviseeren.

Bij het peremtoire examen zal dus, vol-
gens de Kerkordening, de gang van zaken
wel aldus te regelen zijn: Het examen wordt
afgenomen door de Classe, in tegenwoor-
digheid van de tijdig opgeroepene Provinciale
Deputaten. Mede in hunne tegenwoor-
digheid wordt dan door de Classe over het
gehouden examen beraadslaagd. Daarna
zonderen die Deputaten zich een oogenblik
af, om na onderlinge beraadslaging met een
collectief advies (oock al is dit soms bij meer-
derheid van stemmen door drie of meer
Deputaten opgemakt) bij de Classe te
komen. En door deze wordt ten slotte bij

stemming over het al of niet toelaten be-
slist.

Indien deze beslissing met het advies
van de Deputaten overeenstemt, gelijk wel
doorgaans het geval is, dan loopt de zaak
zeer eenvoudig en gemakkelijk. Bezwaar
zal er in den regel oock wel niet ontstaan,
wanneer soms de Deputaten tot toelating
adviseeren, maar de Classe toch afwijst;
want dan geldt natuurlijk de afwijzing; en
alleen in zeer buitengewone gevallen (wan-
neer b. v. gebleken was, dat onrechtzinnig-
heid of verkeerdheid van de Classe zelve
de oorzaak der afwijzing was) zou er voor
de Deputaten aanleiding zijn, om de zaak
bij de Provinciale Synode aanhangig te
maken. Maar wel zou er aanstonds groter
moeilijkheid komen, wanneer de Deputa-
ten tot afwijzing geadviseerd hadden, en
de Classe toch besliste om toe te laten.
Als het daartoe komen zou, en het ver-
schillend inzicht betreft slechts de bekwaam-
heid in een enkel vak, dan zou overweg-
ing verdienen, over dat vak het examen
nog wat voort te zetten, om te trachten
daardoor tot eenheid te komen. Maar als
dit niet kan, en dan toch de Classe aan hare
beslissing wil vasthouden, blijft er voor de
Deputaten wel niet anders over, dan de
Classe ernstig voor de gevolgen te waar-
schuwen, en voorts haar rapport te doen
aan de committerende kerken, wanneer
deze weder samenkomen in de Provinciale
Synode. Deze heeft dan te beslissen over
de te volgen gedraging; en in afwachting
van die beslissing moet natuurlijk de beves-
tiging en in dienst treding van den gexami-
neerde worden uitgesteld. In den regel zal
dan de Synode het oordeel van de Deputa-
ten, als zijnde Dienaars die door de kerken
der gausche provincie bekwaam en betrou-
baar geacht zijn, wel handhaven, of althans
een hernieuwd examen noodig achten,
wederom ten overstaan van hare Deputaten,
hetzij dan dezelfde of wel andere. Dat eene
Classe en de gexamineerde de beslissing
der Synode niet zouden afwachten, of wel
zich daaraan niet zouden onderwerpen, is
blijna ondenkbaar. In ieder geval zou zulk
een predikant dan buiten de Classe niet
als zoodanig kunnen erkend worden; en
zou zelfs die Classe, of althans hare meer-
derheid, feitelijk het kerkverband reeds
verbroken hebben. In Gereformeerde kerken
is wel niet te vrezen, dat zulk een zonde-
rige en oock moeilijke weg lichtelijk zal
bewardeld worden.

F. L. RUTGERS.

Buitenland.

Frankrijk. Dat de Roomsche geesteli-
cheit in Frankrijk den tijdt waarin wij leven
begrijpt, is o. a. op te merken uit het feit,
dat de heer Servomest, bisschop van Digne, in
het groote seminarium van zijne diocese eene leer-
stoel voor sociale economie heeft opgericht.
Denkelijk zal dit voorbeeld gevolgd worden
door andere bisschoppen. Het moet tot eere
der Fransche bisschoppen worden geput, dat
zij groote belangstelling betoonen in het lot der
arbeidende klasse.

Opmerkelijk is het, hoe in de laatste jaren
de houding van het Fransche episcopaat is
gewijzigd. Van een heulen met hen, die de
monarchie willen herstellen, geen spoor meer;
men heeft de Fransche republiek van ganser
harte aanvaard; boze tongen beweren, om aan
de impopulariteit der monarchisten te ontkomen,
en aldus zijn invloed uit te breiden. Zeker is
het, dat de leiders der Roomsche kerk in Frank-
rijk zich afgewend hebben van de kleine staat-
kundige partijen, die geen kans hebben, vooral
na den treurigen afloop van de pogingen die
een Boulanger in het werk stelde, om zich van
de alleenheerschappij meester te maken, en heb-
ben zich geworpen op de sociale quaestie. Er
is samenwerking gezocht met groote industriëlen
en rijke grondbezitters, ten einde het Christelijk
patronaat als ideaal van alle instellingen op den
voorgaand te kunnen schuiven. Van Protestan-
sche zijde is men voor eenige jaren begonnen
een vereniging te stichten tot bestudeering van
de sociale vraagstukken, maar eenig praktisch
resultaat zag men tot hertoe niet.

Noord-Amerika. Weder een nieuws
secte.

Eene nieuwe secte doet in Amerika veel van
zich spreken. Het is die der "Saints of the
Most High", letterlijk vertaald de "Heiligen van
de meeste hoogte". De ziel der secte is de heer
D. Stettin Moulton. Deze heeft ongeveer vijf maan-
den geleden een brief gezonden aan alle rabi-
nijnen der Synagogen in het district van New-
York en oock aan de predikanten van de ver-
schillende kerken. Deze circulaire behelst eene
uitnodiging om godsdienstoefeningen in New-
York te organiseren "waar elke dag de
"Saints of the Most High" en geheel Israel en
een tegelijk die hongert naar gerechtigheid en
naar een geheiligd hart, mogen komen om een
ure van zuivere verering en van dank en lof
aan den God van Israel, die alleen groote won-
deren doet," en "die de zonden van zijn volk
vergeeft, en in wien een eeuwige kracht is."
te doorleven, zonder de zondige bijmenging en
toevoegselen van de afgodische en kettersche
leeringen en dogma's van de heidensche religien
en geloofsbelijdenissen, die in dezen tijt zoo
veelvaldig zijn, zelfs in het land van Immanuel."

Stettin Moulton beweert, dat hij een groote
reformatie en een groot zendingswerk ter hand
neemt, en dat hij de wezenlijke, geauthenticeerde,
rechtzinnige godsdienst ontdekt heeft. Om zijn
doel te bereiken, wil hij een tabernakel of tempel
eerst te Brooklyn en daarna te Boston, Chicago
en Philadelphia bouwen, welk gebouwen groot
genoeg moeten zijn, om vele duizende menschen te
bevatten. Die gebouwen zal men dan drie dagen
in de week gebruiken om er godsdienstoefening-
en in te houden, terwijl op de overige dagen
lezingen en zanguitvoeringen moeten georgan-
iseerd worden, om met deze en andere midde-
len de menigte te trekken.

In een van de tabernakels wil men een sterre-
wacht bouwen, met een kamer voorzien van
telescopen en andere instrumenten, om de ster-
ren na te gaan. Men wil geregeld onderwijs
geven in de sterrekunde, en men meent, dat de
leden hunne kennis in die wetenschap zullen
willen vermeerdere, zoodat zij recht hebben de
telescopen zoo dikwijls te gebruiken als zij het
noodig zullen achten.

Deze "heiligen" hellen sterk over tot de leer der
Unitariërs, die het fundamentele stuk der Christe-
lijke kerk en de leer van de Heilige drie-eenheid
loochenen. En toch willen zij voor waarlijk
rechtzinnig doorgaan. Trouwens, Satan verkleedt
zich steeds als een engel des lichts. In hunne
gebeden noemen zij alleen den naam van God,
en die naam wordt in hunne geloofsbelijdenis
alleen vermeld. Deze heiligen hebben achtung
voor Jesus Christus; maar door te leeren, dat
Johannes de dooper het werk begon dat door
Christus voleindigd werd, bewijzen zij, dat zij
den Christus naar de Schriften verwerpen.

Het middel, dat men wil aangrijpen om de
menigte te lokken, is voornamelijk: zang. Men
heeft een "cherubijnen-choor" van 500 kinde-
ren georganiseerd, welk choor begeleid moet
worden door orgel en andere instrumentale
muziek, en daardoor wil men de menschen
tot zich lokken. Ook willen zij uitnodigingen
verzenden binnen een kring van 50 mijlen. De
genoodigden die ver af wonen, zullen dan tevens
een vrijskate voor den spoorreijn ontvangen.

Ook willen de heiligen Afrika gaan koloni-
seeren en Christeniseeren. Amerika heeft de
plicht om Afrika te verlossen en heeft daartoe
ook de middelen door de neger-bevolking van
het zuiden. De "heiligen" hebben daarom hun-
nen agenten uitgezonden onder de negers in N.
Amerika en zij beweren, dat er reeds 200,000
negers gereed staan om zich bij hunne be-
weeging aan te sluiten. Men wil dan van liever-
ede stations stichten, weig mijlen van elkan-
der, welke stations een tehuis moeten vormen
voor negers, die de zendingen in hun arbeid
alleen beschermen. Deze negers moeten als
het ware den grond bereiden, opdat Afrika zen-
dingen zou kunnen ontvangen zonder ze op
te eten.

In verband met deze ondernemingen willen
de "heiligen" oock een nieuwstads in het licht
stellen.

Deze secte is niet plotseling uit de lucht
komen vallen. In 1867 zond zij reeds eene
proclamatie de wereld in, waarbij de Joden
genoodigd werden om naar Amerika over te
steken, om in deze nieuwe schaapskooi te komen.
Sedert dien tijt hebben de "heiligen" voort-
gewerkt, en meenen nu in staat te zijn, door
het aantal leden dat zich bij hen aansloot en
door het geld dat zij bijeenbrachten, om propa-
ganda op groote schaal te maken en gerech-
tigheid op de aarde te doen heerschen.

In Noord-Amerika schijnt geen meening zoo
zonderling te zijn of zoo afwijkend van de
Christelijke religie, of men vindt er nog aan-
hangers voor.

Rusland. Niet alleen ondervinden het de
Lutherschen in de Oostzee-provincien van Rus-
land, dat de jonge Czar een andere politiek ten
opzichte van hen, die niet tot de Grieksche kerk
behooren, volgt dan zijn vader, maar oock wor-
den het de Roomschen in Polen gewaar. Ge-
durende de regering van den vorigen Czar
Alexander werden er strenge maatregelen ge-
nomen tegen zulke Roomsche priesters in Polen,
die zich niet van de Russische taal op den
kansel bedienden.

Dezer dagen zond de minister van bin-
nenlandse zaken, Durnowo, op last van den
Czar een telegram aan den generaal-
adjutant Gurko, die tot hertoe zich als een
heftig vervolger had doen kennen, van den
volgenden inhoud: "Op bevel van Zijne Majes-
teit den Keizer verzoek ik u, dat gij u niet in
de aangelegenheden der Roomsche geestelijkheid
mengt en dat gij aan deze geenerlei bevelen
geeft Durnowo." Men kan uit alles bemerken,
dat in Rusland de wind uit een anderen hoek
waait. De overwegende invloed van Pobedon-
oszew, die den vorigen Czar steeds prikkelde,
tot vervolging van hen, die niet tot de staats-
kerk behooren, is verbroken. De Heere zij
daarvoor gelooft.

Armenie. De Christenen in Armenie heb-
ben bloot gestaan aan een wreede vervolging
van de zijde der Turken. De verantwoordig
daarover is in Engeland en elders groot, zoodat
de sultan van Turkije bevestigd wordt voor de
gevolgen van de gruwelen, die in zijn gebied
hebben plaats gehad. Er bestaat veel kans dat
de groote mogendheden zich met de zaak zullen
gaan bemoeien. Wel is er geen kans op, dat
al de groote rijken voor de Armenische Chris-
tenen in de bres zullen springen, omdat Rusland
weigert tusschenbeide te treden, doch het
schijnt, dat de vertegenwoordigers van de En-
gelsche regering zowel als die van Amerika,
zitting zullen nemen in de commissie van
onderzoek, die door den sultan is benoemd,
om op de hoogte gesteld te worden van het-
geen er tegen de Armenische Christenen is
misdraven. Men moet namelijk weten, dat de
sultan zich houdt, alsof hij van het Ijden der
Armenische Christenen geheel onkundig bleef.
Deze week wordt er te Londen eene meeting
gehouden in St.-Martin's Town Hall, ten einde
te protesteeren, in den naam van gerechtigheid
en menschelijkheid, tegen de voortdurende ver-
drukking en vervolging der Armenische Chris-
tenen van Turkije," en om er op aan te drin-
gen dat er in die provincie eene administratieve
hervorming zal plaats hebben in overeenstem-
ming met de tractaten.

Gemengd Nieuws.

NOORD-AMERIKA. De Spiritistengemeente te
Blaiston, in Noord-Amerika, heeft, door het optreden
van den predikant Water, een grooten knak ge-
kregen. Deze leenaar der Methodistische gemeente
prekeerde veel tegen het Spiritisme en gaf aan zijne
gemeente oock voorstellingen, in welke hij geestver-
schijningen op natuurlijke wijze nabootste. De Spi-
ritisten ontboden nu het voornaamste medium, dat
in den staat te vinden was, om een seance te hou-
den. Het gelukte Water echter om de bedrighingen,
waarmede dit zoogenaamde medium omging, te
ontmaskeren. Sedert dien tijt vergaderen de Spi-
ritisten te Blaiston niet meer.

Het is van algemeene bekendheid, dat Eng-
land's groote staatsman Gladstone een groot lief-
hebber van houtskoolen is. Hij had Gladstone een
boom geveld, in tegenwoordigheid van eene groote
menigte volke. Toen de boom gevallen was, en hij
daarna met zijne familie was heengegaan, begon
men de spaanders te verzamelen. Ieder wilde een
spaanje van hen, door den beroemden man ge-
velden boom, hebben. Een der aanwezigen maakte
zich van een groot stuk meester en zeide: "Hij
jongens! wanneer ik sterf, moet dit met mij in de
kist". Toen riep eene vrouw, een oud moederje,
niet: "Sam, jongen! als gij God eerdt, gelijk gij
Gladstone vereert, dan zoudt gij een betere kans
hebben om daar te komen waar gij spaan niet kan
branden".

WINCKEL.

Door Kinderen.

OUD EN NIEUW.

Zoo staan we dan al weer aan het eind van
het jaar, en als dit blad bij de lezers in huis
komt, telt 1894 nog maar een paar dagen van
de 365, en staan we al heel dicht bij het begin
van het nieuwjaar.

Zulk een tijdt, zoo'n wisseling van het jaar,
hebben we allen reeds meer beleefd; sommigen
nog maar een keer of acht, negen, anderen veel
meer malen. Maar niemand of hij weet wat
oudejaar en nieuwjaar beduidt, en daardoor
weet hij dan oock tevens, hoe hier niets blijvends
is, hoe het eene jaar het andere volgt, de men-
schen ouder worden, het eene gelacht gaat en
het andere komt.

Want hoevelen zijn er die 't jaar 1894 wel
met ons begonnen, maar niet met ons eindigen.
Haast elk van ons zou er zulk een wel kunnen
noemen. Daar is maar Een, die was vóór alle
jaren, die altijd is en wezen zal; Hij, de Heere,
blijft Dezelfde, bij Hem is geen verandering,
noch schaduw van omkeering.

Een heel jaar is omgegaan. Wat is er veel in
geleerd, oock met elk van ons. We hebben
blijdschap gehad, maar oock droefheid; we heb-
ben veel geleerd, op school en in huis, maar
zijn we nu ook in dit jaar van den Heere ge-
leerd? Zeker. Hij heeft ons onderwezen, maar
hebben wij geluisterd?

Zie, vrienden, de Heere God heeft oock tot u
in 1894 op allerlei wijzen gesproken. Gij hebt
zijn Woord hooren lezen, er is tot u gesproken
uit dat Woord, door vader en moeder, door den
meester op school, door den domine, en door
nog vele anderen misschien. Oock heeft de Heere
tot u gesproken door zijn zegeningen en wel-
deden, als Hij u gezondheid en kracht en blijd-
schap gaf. Of wel door droefheid, als iemand
stierf, dien gij liefhadt, of als ge ziek waart of
iets niet kreeg. En oock spreekt Hij tot u door
het einde van het jaar. Want dit einde zegt u,
dat de tijdt voorbijgaat en gij zelf ook, en heel
de gedaante dezer wereld, en het roept u toe:
Bedenkintijds, wat tot uwen vrede dient. Nog
is het de welangenamte tijdt. De Heere is nog
genadig en barmhartig over u; komt tot Hem
en wordt behouden!

Hebt gij geluisterd?

Het Kerstfeest, dat we pas vierden, heeft ons
gesproken van de genade onzes Heeren Jesus
Christus, die, daar Hij rijk was om onzen wil
is arm geworden en schoon hij de Vader der
eewigheid was, toch als een kind nederlag in
Bethlehems kribbe.

Hebt gij geluisterd?

"Zie zegt de Heiland," ik sta aan de deur
en ik klop."

Dat kloppen wordt vernomen als we luisteren.
Als we bedenken hoe Hij ons zondars, kleinen
en grooten, nog heeft gedragen en bij ons heeft
welgedaan. Oock bij u, vrienden, maar nu staat
er oock van die weldaden: "Vergect ze niet;
'tis God die ze u beveet." En juist nu is het
de tijdt om die weldaden te overdenken, om, als
we gevoelen hoe onwaardig wij hen zijn, recht
hartelijk te danken voor het vele dat we ont-
vingen.

En dat niet alleen. Maar dan oock Hem te
vragen dat Hij in het nieuwjaar, 't welk ik
hartelijk wensch dat voor al de vrienden en
vriendinnen gezegend zij, ons geve wat we van
noode hebben, naar den rijkdom van zijn genade.

We hebben allen heel veel wenschen. Som-
mige kinderen maken wel eens een lange "ver-
langlijst" van wat ze al zoo zouden begeeren.
Jan zou graag een bok hebben met kromme
horens. Betje een mooie pop, Kees een groot
prentenboek en Jansje een nieuwe jurk. En al
krijgen we op Nieuwjaar oock heel veel wenschen,
die brengen ons toch niet wat we graag willen
hebben. Nu, het is opeens geen kwaad dat we
voor ons wat goeds begeeren, als we er maar
bij bedenken, dat toch de Heere weet wat het
best voor ons is, en tevreden zijn, oock al krijgen
we juist onzen zin niet.

Als we dan heil en zegen voor ons zelf en
anderen wenschen, laat ons dan niet het eerst
denken aan de dingen die men ziet, want die
zijn tijdelijk, maar aan de dingen die men niet
ziet, want die zijn eeuwig. De bok gaat eens
dood en de pop wordt leelijk. Maar d' dingen
die eeuwig zijn veranderen niet en blijven en
verblijden ons altijd. Dat zijn de heerlijke goe-
deren en zegeningen, die God geeft in het hart
van zijn kinderen, liefde, vrede, vreugde in
den Heere.

Die wil de Heere Jesus oock u geven, vrienden.
Vraagt het Hem dan hebt gij het rechte "shell"
en den waren "zegen" in het nieuwjaar.

AAN VRAGERS.

Eer het jaar voorbij is, willen we nog even
kort antwoord geven op een paar vragen. Er
blijft nu, zoover we weten, niets voor het nieuwe
jaar staan.

De eerste vraag is juist niet de moeilijkste
om te beantwoorden. Zij luidt wat er bedoeld
wordt met de *broederzucht*, of dit iets anders is
dan koren.

Denkelijk zal er mee bedoeld worden de
vrucht van een boom, die op de Zuidzee-eilan-
den groeit. De boom wordt zoo groot als onze
elk en heeft bladeren van bij de 20 voet lang. Het
bruinke hout dient om er allerlei voorwerpen
van te vervaardigen. De bedoelde vruchten zijn
een soort noten, die soms zo a 30 pond wegen.
Deze vrucht wordt in stukken gesneden, in bla-
den gewikkeld en dan gedroogd op hete stenen.
Het mers smakt als tarwbrood en moet een
heerlijk, zeer gezond voedsel zijn.

Op de laatste vraag: wat men door parelmoer
verstaat, is 't antwoord, dat die stof gevonden
wordt binnen in vele soorten schelpen. Het komt
vooral uit China en Japan. De schelpen vindt
men in de zeeën, en gulven van Azië, in de
wateren van Amerika en op de Zuidzee-eilanden.
Men kan het echte parelmoer oock door kunst
bereiden, b. v. uit de schubben van vissen.

Hiermee sluiten we, in de hoop dat wie in
't nieuwjaar vragen heeft, voor al zal letten op
duidelijkheid in zijn vragen. Anders krijgt hij
soms een ander antwoord dan hij wenscht.

CORRESPONDENTIE.

P. M. K. te D. In 'tvolgend jaar, zoo we
hopen.

HOOGSTENREK.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BROUWER: Berkel, P. E. A. Sillevs Smit te
Monster. — RIJSWIJK, J. H. F. Gan, el te Aalten B. —
ENSCHEDE B. H. van Dijk te Zwammerdam.

— Ann. Cornelis.